

λάτεια. Επορεύοντε άλλος τρεις κι άλλος τέσσαρες χιλιάδες το μήνα, και ή τσέπη τους πάντα γιομάτη βρίσκεται.

Από πού τὸ κάνουν τόσο βίος;

Νά από μᾶς τὸ πήρανε και τὸ πέρνουνε, πού νά τὸ βρόννε ἀπὸ τὸ Θεό, γιατί ἔμεις δὲν εἴμαστε ἄξιοι νά τούς τὸ πλερώσουμε.

Μᾶς πιτσιζογελᾶνε πὼς ἔχουν στρατὸ και στόλο γιὰ τὴν πατρίδα, μὰ κείνοι οὔτε στρατὸ οὔτε στόλο θέλουν γιὰ τὴν πατρίδα, παρὰ μοναχὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, γιατί ή πατρίδα, ἂν εἶχε στρατὸ και στόλο, και τὰ δυό, δὲν θὰ τούς ἀφίνανε νά κάνουν κείνα πού κάνουνε.

Καλὸς κι' ἄξιος και φοβερὸ παλληκάρι εἶναι και ὁ στρατιώτης μας και ὁ ναύτης μᾶς, μὰ τί νά σοῦ κάνουνε, πού οἱ ρουσφετιλίδες ποτέ δὲ τούς ἀφίνουν νά μπουνε σὲ ταξί, και χωρὶς ταξί, ποῖς μπερὶ νά κάνῃ ἀπράττὸ και στόλο.

Ὁ μικρότερος δὲν ἀκούει τὸ μεγαλειότερο, γιατί ἀ ακατόνονται αὐτοί.

Ὁ ἀξιώτερος δὲν πᾶει μπρὸς γιὰ νά φιλοτιμηθῇ κι' ὁ ἄλλος νά γίνῃ ἄξιος.

Μπροστὰ πᾶνε κείνοι πού ἔχουν τὰ μέσα τῶν ρουσφετιλιδῶν, και μὲ τούτο τὸν τρόπο, ὅσοι ἔχουν ζῆλον τὸν χάνουνε, κι' ἄλλοι φεύγουν ἀπὸ τὸ στρατὸ, κι' ἄλλοι βραβεύονται και γίνονται σὲν τούς ἄλλουούς, πού δὲν κάνουν τὸ χρέος τους, παρὰ κάνουν' ἑκεῖνο πού θέλουν εἰ πολιτικοί.

Και δὲν εἶναι τούτο μοναχὰ τὸ κακὸ πού γίνεται, παρὰ κι' ἄλλο μεγαλειότερο. Ἡ ἀδικία φέρνει τὴν δικαιοσύνη σὸ στρατὸ και σὸ στόλο, και ἴσια ἴσια τούτο γυρεύουν οἱ ρουσφετιλίδες, γιὰ νά κάνουνε, μὲ τὴ δικαιοσύνη, τὸ στρατὸ και τὸ στόλο, ὅπως τὸν θέλουν, ὡς καθὼς και τὸ λαό, μὲ τὴ δικαιοσύνη τὸν κάνουν ὅπως θέλουνε, κι' ἔτσι δὲν ἔχουν νά φοβηθῶνε μήτε τὸν ἕνα μήτε τὸν ἄλλο.

Τὸν καιρὸ τοῦ Κυβερνήτη δὶναμε εἴκοσι πέντε μελλεούνια γρῶσια κείνου τοῦ καιροῦ, πού μᾶς κάνουν ἔχτῶ μελλεούνια δραχμαίς, και μ' αὐτὰ εἶχαμε εἴκοσι χιλιάδες στρατιώταις και ἕξητα καράβια, κ' οἱ στρατιώταις μᾶς κ' οἱ ναῦταις μᾶς ἦσανε λοντάρια, γιατί οὔλοι τους ἦσαν ἀδερφωμένοι.

Ὁ συχωρεμένος ἑκεῖνος και καζάρμας ἔφτιασε, και σχολεία, και κονάκια, και ναύσταθμο στὸν Πόρο, πού τὸν χαλάσαμε τώρα, και ταρακὰ στ' Ἀνάπλι.

Σαράντα πέντε μελλεούνια πλερώνουμε τώρα, και τίποτα ἀπὸ κείνα δὲ γίνεται.

Μήτε στὸν καιρὸ τοῦ Κυβερνήτη βγάναμε χρέος, μή-

τε στὸν καιρὸ τοῦ Ὁθωνα. Τώρα βουλιάζαμε στὰ δά- νεια.

Πεντακόσια μελλεούνια χρωστᾶμε, πού νά πούλη- θοῦμε οὔλοι δὲ μπορούμε νά τὰ πληρώσουμε.

Και μὲ τὸ νά μᾶς βάλανε τόσο χρέος, δώνανε και στὴν Τράπεζα νά χῃ χαρτὶ και μὲ χαρτὶ νά γυρίζουμε. Ἄσῃμ και μαλαμα μὲ τὸ ντουφέκι κάνεις δὲ βρίσκει, μοναχὰ κερμπόσας παληδεκακάρης και κείνας λιγισταίς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΣΠΗΛΙΩΤΑΚΗΣ
Πρ. Ὑπουργός

ΤΗ Ν ΗΜΕΡΑ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΗΣ

(Τοῦ Δανου Høse)

Τὴν ἡμέρα πού θὰ γίνης, ἄλλουοῦ γυναικα ἐσὺ Νά μεγάλο πανηγύρι χαρῶν θὰ τὴν γιορτάσω θὰ γεμίσω τὸ ποτήρι ὡς ἔπάνω μὲ κρασί Και μὲ εὐχὰς γιὰ τὴν ὑγείᾳ σου ὡς τὸν πίτο θὰν τ' ἀδειάσω

Θὰν τὸ πιῶ εἰς τὴν ὑγείᾳ σου, στὴν ὑγείᾳ του, και θὰ εἶπῶ «Στὸ καινούργιο σπίτι πάντα εὐτυχία και γαλήνη» Ὁθεῖνε ή μέρα αὐτὴ γιὰ μένα πανηγύρι χαρῶν Ἄν και ή δύστυχη καρδιά μου πικρὰ δάκρυα θὰ γυρῇ...

Βαρειὰ λύπη θὰ νά νοιώσω ἂν σὲ ἰδῶ μ' ἄλλον μαζί Τῆς ζωῆς ν' ἀκολουθήσης τὸ ταξίδι εὐτυχισμένα. Μὰ βαρύτερη νά ξέρω ή ἀγάπη μου πὼς εἶναι Ἐρημη στὸν κόσμο τούτο και μονίχη σὲν και μένα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΡΩΜΕΝΟΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΓΑΛΛΙΚΗ Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΝΑΘΡΟΦΗ;

Στὴ Γαλλία ή ἀγγλικὴ τῶν παιδιῶν ἀναθροφή ἔχει τόση πέραση, ὅση στὴν Ἀγγλία ή γαλλικὴ μα- γειρικὴ και ραφικὴ. Τὸ νᾶχης ἀγγλικὴ ἀναθροφή στὴ Γαλλία (être élevée à l'anglaise) εἶναι σὰ νά πῆς δίπλωμα καλῶν φροσιμάτων, κι' οἱ καλύτερες φαμίλιες παίρνουνε νταντάδες ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, ὅχι μονάχα γιὰ νά μάθουν τὰ παιδιὰ τους νωρὶς ἀγγλικά, μόνο και γιὰ νά μεγαλώσουνε μ' ἀγγλικούς τρόπους τοῦ τραπεζιοῦ και τοῦ σπιτιοῦ και νά τούς γίνουν φρ- σικοί τους.

Στῆς μεσιανῆς γαλλικῆς σειῶς τίς φαμίλιες τὸ uursery (τῶν παιδιῶν δωμάτιο) εἶναι ἀγνωστο· γιατί

ἔχουν τὴ στραβὴν ἰδέα πὼς τὰ παιδιὰ τ' ἀναθροφουν καλύτερα οἱ γονιοὶ παρὰ οἱ ξένοι, και τὰ παιδιὰ τους ἀπὸ 2 χρονῶ μάθουνται στὸ τραπέζι μὲ τούς μεγάλους κι' ἀνακατέβουνται στὴ γενικὴ κουβέντα, δτα δὰ και δὲν τὴν μονοπωλοῦν.

Ἐκεῖ δίνει και τὴ γνώμη του, τί θὰ φάει, διαλέ- γοντας κούλας τὸ πιστὸ του ἀσπρῶ, μάρκο κρασί, ή μπύρα. Μὲ πετσέτα σὰ σερτόνι δεμένη στὸ λαιμὸ τρώει ἀπὸ κάθε φαί κατὰ τὸ δικὸ του τρόπο, τότε μὲ κοντάλι πότε μὲ τὰ χέρια, κατὰ πὼς τοῦ κατέβει. Κι' ἂν τοῦ φανῆ πὼς τὸ τραπέζι παραβαστῆ και βαρεθῆ, σηκώνεται, περπατᾶει ὀλόγυρα και διασκε- δάζει πειράζοντας τούς ἄλλους κι' ἀμποδίζοντας κάθε κουβέντα, ἔξὸν σὰ φτάσει κανένας μεζές, και τότε ἴσως καταφέρουνε νά τὸ ξανακαθίσουνε χαϊδέροντας τὴ λαίμαργία του. Τὸ βλογημένο τὸ ἀγγλικὸ ρητό, πὼς «Τὰ παιδιὰ νά βλέπουνται, μὰ νά μὴν ἀκού- γονται» δὲν ἔχει ἰσοδύναμο στὴ γαλλικὴ γλῶσσα, κα- θὼς μήτε στὴ γαλλικὴ γνώμη.

Ἀπὸ τὴ στιγμή πού γενιέται τὸ παιδὶ τὸν Γάλ- λων εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ζωῆς τους. Ὁ Γάλλος ὡς πατέρας εἶναι ὁ καλύτερος και πιὼ ἀφροσωμένος τοῦ κόσμου. Ἀφτὸς, πού συχνὰ εἶναι ἄσπιτος ἄντρας, γίνεται ὄντο διαφορετικὸ ἀπὸ τὴ στιγμή πού γενιέται τὸ πρῶτο του παιδὶ· οἰκονόμος, ἀπομονητικός, ἀφτά- παρνος· κάθε του λεπτερη ὥρα ἀπὸ τὴ δουλιὰ του, στὸ σπίτι τὴν περνᾶ. Σὲν πλερωθῶν τὰ πιὼ χροια- στὰ, τότες και τὸ μονόλοφτο θὰ οἰκονομησῇ γιὰ προῖκα τῆς θυγατέρας του ή γιὰ νά μάθουν τ' ἀσερ- νικά του κάποια τέχνη. Ἄν πῆς τὴ μητέρα ἀφτῆς τῆς σειῶς εἶναι ἀληθινὴ σκλάβη μόνη της, γενικὴ νοικοκυρὰ και μόνη της γενικὴ νταντᾶ.

Ἡ νταντᾶ ή φραντσέζα (bonne d' enfants) ὅταν ἐπάσχει, εἶναι πολὺ κατώτερα τῆς Ἐγγλέζας (nurse). Μόλις τῆς ἐμπιστέβουνται τὰ μικρότερα νά τὰ βγάλει περιπάτο και νά σηκώνει ἀγκαλιὰ τὸ μω- ρουδάκι Ἀκόμη και τότες μπορεῖς νά πῆς πάντα τὴ συντροφέβει καμαρωμένη ή μητέρα. Κάτου στὰ Ἡλῶσια τοῦ Παρισιοῦ ἐκαιοντάδες νοσημοῦδες μαμ- μάδες σερβιανίζουν κάθε μέρα στὸ πλάι τῆς νουνοῦς μὲ τὸ περιεργο μακρὸ πανωφόρι και τίς μακρούς πορ- δέλες. Και ὅμως, ὡς ἀφροσωμέναι μὲ πάθος στὸ μι- κρὸ της, ὅσο θῆς, κι' ἂς τοῦ δίνει δ, τι θέλει γιὰ νά τὸ καλοκαρδίσει και στὸ παραμικρὸ, ἀφτὴ ή μητέρα ἀληθινὴ παιδαγωγήτρα δὲν εἶναι. Συχνὰ ή ἀφστη- ράδα της ή πάλι ἄλλοτες ή μαλακάδα της ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ νεβροισμὸς τῆς σιγιμῆς. Δὲν ἔχει ἀληθινὸ σύστημα οὔτε κανονισμὸ τῆς καθημερηῆς ζωῆς. Μ' ἕνα λόγο δ ἐ ν ἀ ν α θ ρ ο φ ε ι.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΜΑ

Εἶταν Ἀπρίλης θυμοῦμαι τότε—ἴσια ἴσια πέντε χρό- νια πᾶνε.—Ὡς ἑκατὸ νομάτοι βεβαιώνανε πὼς τὸ δανε μὲ τὰ μάτια τους τὸ φάντασμα, ἑκεῖ κάτου στὸ ποτάμι, ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, ἔβω ἀπ' τὸ χωριό, ἀσπροφορεμένο ἀψηλὸ ἀψηλὸ· τριγύριζε τὸ ποτάμι και σκλήριζε, σὰν κά- ποιος νά τὸ βασάνιζε, και μὲς' στὶς σκληρίδες του ἑκεῖ- νης ἔχωριζανε τὰ λόγια—Ἀντριὰ! Ἀντριὰ! Φόβος και τρόμος εἶχε πᾶσι στὸ χωριό· εἶταν ή ἐπο- χὴ τῆς δουλειᾶς, κι' ὅμως οἱ ἀμπελιᾶτες ἀπ' τὸ μεση- μέρι ἔφιναν τίς δουλειᾶς τους· οἱ πόρτες νωρὶς σφαλοῦν- τανε, οἱ μάννες μὲ τρομάρα προφύλαγαν τὰ παιδιὰ τους, οἱ σκύλλοι ἔδνονυχτις οὐρλιάζανε μ' ἀγγιᾶδα, π' ἀνασήκωνε τίς τρίχες τῶν ἀθρώπων και παντοῦ ἄλλη κουβέντα δὲν ἀκουε. Οἱ γερνοτότεροι δηγούτανε πρωτινῆς ἱστορίες γιὰ φαντάσματα και βρουκολάκους, οἱ γιαιγίς κάνανε τ' ἀγγόνια

τους νᾶνατριζόσανε λέγοντάς τους φανταστικὰ παραμύθια γιὰ στοιχεῖα και γιὰ νεράιδες. Ἐκεῖνες τίς μέρες εἶχανε θάψει κοντὰ στὸ ποτάμι ἄκλαφτο κι' ἀδιάδαστο ἕνα κορίτσι, πού πῆγε και πνίγηκε μοναχὸ του και χωρὶς ἄλλο ἀφτὸ θὰ βρουκολάκισας. Ὅλοι τὸ ξέρουν, πὼς αἰτία τοῦ κακοῦ εἶταν ὁ Ἀντριὰς, πού πρῶτα τ' ἀγαποῦσε κ' ὕστερα τὸ παράτησε. Ἀκούστε ἀφτὴν τὴν ἱστορία. Ἐδῶ και δεκαπέντε χρόνια πάνω κάτου, στὰ ἔβγα τοῦ Μαῖου, ἀνήμερα τ' Ἀη-Κωνσταντίνου κάμαμε κατὰ τὰ συνηθισμένα πανηγύρι κάτου ἀπ' τίς ἰτιᾶς τοῦ μονα- στηριοῦ, λίγο πιε πέρ' ἀπ' τὸ ποτάμι. Ὅλο τὸ χωριὸ εἶταν ἑκεῖ. Ὁ Ἀντριὰς θὰ 'ταν τότε ὡς δώδεκα δεκατριῶ χρονῶ παιδί. Καμιά δεκαριά μεσιοπαῖδια ἀγόρια και κο- ρίτσια παίζανε κοντὰ στὸ ποτάμι, ἀπὸ τῆς παρῆς. Ἐκεῖ ἀπάνου στὸ παιχλίδι, φαίνεται, ποῖς ξέρει; γλι- στράει ἕνα κοριτσάκι και πέφτει μὲς' στὸ ποτάμι. Τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ ροθηθήκανε τότες και μπήξαν τίς φωνές. Μὰ ὁ Ἀντριὰς δὲ χάνει καιρὸ, βγάζει τὸ πανωφόρι του και βουτᾶ κατόπι ἀπ' τὸ κοριτσάκι. Τὰ σκουζιμάτα τῶν παιδιῶν μᾶς τρομάξανε κι' ὅλοι μᾶς τρέξανε κατὰ κεῖ. Και βλέπουμε λοιπὸν τὸν Ἀντριὰ νά βγαίνει ἀπ' τὸ ποτάμι κρατώντας στὴν ἀγκαλιὰ του τὴ Ζαφειρίτσα. Τὰ ξάθ' της τὰ μαλλά- κια εἶχανε χτενιστᾶ πίσω μοναχὰ τους ἀπ' τὸ νερὸ κ' ή ἀντηλιά τοῦ μεσημεριοῦ στόλιζε μὲ φωτερὸ στεφάνι τὸ κεφαλάκι της τὸ στρογγυλὸ. Ἐτσι καθρεφτίζονταν ὁ ἥλιος κι' ἀπάνου στὸν κατὰβραχτο τὸν Ἀντριὰ και τὸν ἔλουζε

στὴ λάψη, πού θερμοῦσε, πὼς βλέπεις τὸν Ἀρχάγγελο νά βασιτᾶ στὴν ἀγκαλιὰ του ἀκαχὴ ψυχὴ γιὰ τὴν παράδεισο. Και πού νά τ' ἀραδιάζω τώρα τὰ συχαρήκια πού πῆρε και τίς παίνεις π' ἀκουε τότες ὁ Ἀντριὰς. Ὅλοι μ' ἀφ- τὸν εἶχανε νά κάμουνε, μὲ τὸ θάρρος του, μὲ τὴν τόλμη του πού δὲν ντροπίασε τ' ὄνομά του· κ' ἑκεῖνος δὰ γιὰ ἔλ' ἀφτὰ καμάρωνε. Ἀκόμα οἱ γονιοὶ τῶν παιδιῶν δώ- σανε λόγο νά κάνουνε συμπεθερίο, σὰν ἔρθουν τὰ παιδιὰ σὲ ἡλικία. Μὰ κ' ἑκεῖνα τὰ κατεργάρικα ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ἄλλιῶς κοιταζόντανε και μέρα μὲ τὴ μέρα ὅσο με- γαλώνανε τόσο ἀντριφούνταν κι' ὁ ἔρωτάς τους κ' ἔτσι ὅλοι πιά τὸ 'χαμε πανὶ δεμένο, πὼς ἄμα ἐρχότουνε σὲ ἡλικία θὰ πειρνοῦνταν. Τέσσαρα χρόνια ζήταν ἔτσι σὰν ἀρθρονασμένα κ' οἱ γο- νιοὶ τους τὸ 'χαν ἕνα και καλό. Κι' ἀπορασίσανε δὰ νά στείλουν τὸ παιδί στὴν ξενιτεῖα γιὰ νά σπουδάξει, νά βεῖ κόσμο, νά γίνε ἀῤρωπος. Εἶταν κριμα ἕνα τέτοιο παλλη- κάρι νά μείνει ἀπραχτο μὲς' στὸ χωριό. Ἐτσι τοιοπῆν χωριστήκανε μὲ πόθους και μ' ἐλπίδες. Ὅσῶσο περνούσανε τὰ χρόνια, κ' ή Ζαφειρίτσα γίνονταν κοπέλλα ὄμορφη και χαριτωμένη· και πάντεγς μὲ λαχτάρη τὸν καλό της, νά γυρῆσει ἀπ' τὴν ξενιτεῖα ὄμορφος, σπουδασμένος, ζουλε- μένος, γιὰ νά τὸνε μαγεῖσει μὲ τὰ κάλλη της. Τὸ καημένο τὸ κορίτσι, πού νά βάλει μὲ τὸ νοῦ του, πὼς ἑκεῖνος θὰ τὴν ξεγυροῦσε!

Αἰ! τώρα ἑκεῖνος ἔμαθε γράμματα, εἶδε κόσμο, ἀκουε.

Πρέπει να πούμε και τα καλά της της γαλλικής ανατροφής. Το να βρισκούνται πάντα με τους γονιούς τους τα παιδιά από τις πρώτες στιγμές της ζωής γεννά τρυφερό δεσμό μεταξύ τους—δεσμό που ούτε εάν τον διεισβούνται στις Άγγλο—Σαξωνικές χώρες. Η άφωστίωση του Γάλλου στη μητέρα του εκεί έχει την αρχή τους, κι όταν Γάλλος αγαπά γυναίκα, την ψυχή της μάννας του ζητά που το θερμά του έπλασε τη δική του παιδικιά καρδιά.

Μάννα και κόρη είναι σφιχτοδεμένες στη Γαλλία. Ακόμα και εάν παρθερεί, η κόρη πάντα ζητά της μάννας της τη συμβουλή όχι μόνο στα μικρά, μα και στις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής της, κι ούτε της περνά από το νου να την παρακούσει. Γι' αυτό όμως, κρούουν και κάποτε οι νύπαντροι μεταξύ τους, κι από δω πηγάζει το μίσος του Γάλλου για την πειθερά του.

Η ανατροφή των γαλλόπαιδων είναι γενικά να πούμε αίσθηματική, όχι αντίδικα και λογική. Εκεί που στην Αγγλία η μητέρα θα πει του παιδιού της «Μην το κάνεις, παιδί μου, είναι σιχαρό», στη Γαλλία θα του πει «Μην το κάνεις, αγάπη μου, γιατί θα κακοκοιμισεις τη μαριουλί σου».

Εμείς που όλα τ' αντιγράφουμε από τους Γάλλους, τους μιμούμε και στην ανατροφή, Νομίζω πως θα βγαίναμε πιο κερδομενοί εφαρμόζοντας μερικώς από τ' αγγλικό το σύστημα. Πόσο πιο φρόνιμα θα κάναμε οι πλούσιοι μας στην Ελλάδα αντί να παίρνουμε Γαλλίδες αν έταίριον των παιδιών τους εγγλέζες ντυτάδες. Είναι πολύ πιο ανώτερες τους και ξέρουν πως να φρονούν και τι να πουν ή να μην πουν στα παιδιά, γιατί κι' εκείνων η ανατροφή συστηματική έγινε, όσο φτωχός κι' αν είναι.

Λίλιεσουλ, ο του Σταθρού

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

«Αν το παιδί σου καταπιεί καμιά βελόνα ή τίποτα τέτοιο μυστέρι, μην του δώσεις καθαρτικό, παρά δώσε του να φάει όσο μπορεί να σηκώσει: χαλβά ή πολύ πηχτό ριζόγαλο. Η βελόνα θα χωθεί μέσα στην ύλη και περνώντας μαζί του δε θα βλάψει το παιδιού τα σωματικά.»

—Θυμάμαι τους παλιούς καιρούς, είπες ο παππούς. Τι φτήνια, παιδί μου! Βλέπεις εκείνο το μεγάλο οικόπεδο; Μου το προσέφερε για ένα κομμάτι ψωμί.
—Και γιατί δεν ε' αγόρατες, παππού;
—Που να βρεις; το κομμάτι το ψωμί τότες, παιδί μου!

τότα, διάβατε τόσα, πως θέλετε να θυμάται το χωριότικο κοριτσάκι; Ή μαθές και σαν το γλύτωσε απ' τον ποταμό; είναι τόχα υποχρεωμένος να το πάρει κιόλας; Τώρα μέλισσα που του κάνουν τα γλυκά μάτια εδώ στη χώρα, τέτοια κοριτσάκια πλούσια και σπουδαμένα! Καλά το λέει το κατάνομο αμάτιο που δε θεωρούνται γλήγωρα ληστμονιούται. Μήτε γράμματα έστειλε πιά μήτε προσκυνηματα. Και στα ύστερα μετ' μαριόλισσα τότε βάζει καλά στα δίχτυα της κ' έτσι την αρθωνιάζει. Ο πατέρας του είχε περάνει σ' αυτό το μεταξύ κι' άφ' ους άποφάσις τώρα να κατέβει στο χωριό να πουλήσει το έργο του και να πάει πίσω να παντρευτεί. Κ' έτσι δά ο καλός μας ήρθε στο χωριό ύστερ' από έξη χρόνια: μα τα μαντάτα είχαν φτάσει πρωτότερ' απ' άφ' ους.

Σαν είδε την άδιαφορία του ή Χαρσιρίτσα, σαν έμαθε πως μ' άλλην άρθωνιάστηκε, σαν είδε έτσι να χυθούν τα όνειράτα της τ' άχρυσά και να σθαιτούν με μις; οι έλπίδες της, οι γλυκές έλπίδες, που με πότη ληχτέρα, που με τόση άγίατη τον περιμένα και τώρα τόσο ψυχρό τον είδε και ξένο γι' άφ' ην, ξένο και γι' πάντα, έπεσε οι διαλογί, κι όσο το διαλογίζουταν, τόσο φοβερότερο της φαίνουταν. Κ' έτσι πιά μι' άνυχτα, ποιος ξέρει; μάθρισε το μάτι της, σκοτεινιάσε ο νους της και σηκώνεται κρυφά και πάει, και πέφτει στο ίδιο το ποτάμι: έλει και πνίγεται ή ταλαίπωρη. Είχε βλέπετε γλυκός θύμησις απ' κανένο το ποτάμι και μ' άφ' ους θέλησε ν' άποτελειώσει τη ζωή της.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

(Συνέχεια)

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΤΕΡΝΟΒΑΣ

Η Κοκκινιά είναι ένα βουνό που δεσπόζει της Κλεπκιάδας. Από εκεί πάνω φαίνεται ή Τριγωνία με τη λίμνη της, τα βουνά του Μεσολογγίου, τ' Αραποκέφαλα δηλ. τα βουνά του Προυσού, ο όποιος έχει την Παναγία, την ιδιαίτερη λατρεία των μερών τριγύρω.

Μιά φορά, διηγούνται, εκύλισε κάτω απ' το βράχο το παιδάκι μιας μάννας με την κούνια του. Η μάννα έταξε ες την Παναγία την Προυσιώτισσα και όταν έπηγε κάτω, εύρηκε το παιδί της μέσ' ες την κούνια να χαμογελάει και να κρατάει ένα τριαντάφυλλο.

Από την Κοκκινιά πηγαινέι κανείς ες την Τέρνοβα, ένα χωριόκι. Εκεί έγινε καλός πόλεμος ες τα 28.

Ο Μπαρμπ-Νάσος ο Βοϊσάιτης που ζούσε κεινο τον καιρό, δέκα φορές μού διηγήθηκε τη μάχη με τις ίδιες φράσεις, τις ίδιες κρίσεις, με την ίδια στερεοτυπία της έποχης του.

Πόσο μετανοώ, που καταγοητευμένος απ' τη διήγηση, δεν κατάγγεινα να την γράψω αυτολεξεί ποτέ.

Μου είπες ότι έφάνηκαν οι Τούρκοι του Καρπενησιού μι' άμειρα για να βοηθήσουν τον Προβίστα, τον άποκλεισμένο ες τη Λομποτηνά.

Μου είπες πως έμοίρασαν και ποιοι όπλαρχηγοί πήραν τις τάδε και τάδε θέσεις προσθέτοντας ότι τότε ήταν άγρια τα μέρη, λόγγοι άπέραστοι, έρημιά, κρημίλες και σάρες και κρισάπια. Μου είπες πως τουφεκόντας από πολλές μεριές έφόβησαν τον έχθρο και έγύρισε πέρα κατά την Κλεπά, πως ο χαζίνης του Καρσισάκη τους έσωσε.

Ο χαζίνης (πολεμοφόδις) αυτός που τον έκαναν τρία ίσια ταίρια και τα πήραν με κληρο, είχε χωθή εκεί από τον Καρσισάκη, που πέραγε μετά την άλωση του Μεσολογγίου άρρωστημένος. Τον έχωσε ες το σπίτι του Φαρμάκη, που σώζεται ακόμη, είναι χαμόσπιτο σαν άποθήκη ες το πλάι ες τ' άλλων κοντά ες την Άγια Τριάδα, την έκκλησιά της Βοϊτσάς. Ο Φαρμάκης, που γεννήθηκε ες αυτό το σπίτι, ήξευρε

* Η αρχή του στο 108 φύλλο του «Νουμά».

το μυστικό και έτσι κρατήσανε τον πόλεμο μ' εκείνον τον χαζίνε.

Μου είπες πως απ' την Τέρνοβα εκεί που είναι το λιθάρι, το τσόκι, τους τραβήξαν οι δικοί μας ες τους Άγίους Άποστόλους που είναι σήμερα τα Έλληνικά μνημεία. Οι Γιολδάσαιτοι είχαν κάψει τα σπίτια της Κλειτς για να μη βρούν καταλυμα οι Τούρκοι. Άλλά εύρησαν ένα σπίτι του Παπακωνών του Βαμαλού κ' έμειναν, γιατί αυτό δεν τ' άκαψαν οι δικοί μας επειδή τους έδωκε ο Βαμαλός κρασί και μπουγάτσες.

Μου είπες πως άπάνω απ' την Κοκκινιά καταράχα, ες τα τρία πηγάδια, εκεί που λέγεται σήμερα τα Ταμπούρια του Σαφάκα, πήραν γυροβόλοι οι δικοί μας και τους γύρισαν πίσω απ' την Σκράνταινα. Εκεί σε μι' άθρα που λέγεται ες τα Κοκκίλια, κοντά ες του Κρικέλου, έγινε μεγάλη σφαγή. Σώζονται ακόμη τα κόκαλα.

Μου είπες τέλος πως τους Τούρκους της Λομποτινίς, που έκαναν έξοδο, τους κατάκοψε ο Φαρμάκης και τους αιχμαλώτισε ες της Γριεσ το ρέμα είδοποιημένο; ότι έφυγαν από ένα κουμπάρο του χριστιανό.

Η ΑΜΠΛΙΑΝΗ

Από την Τέρνοβα και την Άθάρκη ανέβηκε ες την Άμπλιανη της Εύρυτανίς. Από καιρό έποθοσα να ιδώ το παραδοξό αυτό χωριό.

Ήτανε ο Ιούνιος σ' το τέλος του. Κρύο φαερί έντούτως μας έβέρζε. Ο άέρας δυνατός έκυλούσε συνεφεκά άδιάκοπα που μας έσκέπαζαν τον ήλιο προς μεγάλην μας θλίψη.

Σαν κάτι ποτό θείο ήτανε το νερό του χωριού. Έπίναμε άδιάκοπα το γευτικό και κρυσταλλένιο εκείνο νερό, χωρίς να φουσκώσουμε, χωρίς να αίστανθούμε άηδία και χαρτασμού.

—Μωρέ τι παχύ νερό, διπλό θαρρείς πως είναι, σαν γάλα, έλεγε ένας από μας διατάζοντας και άλλο ποτήρι.

Άλλά και το γάλα και τα κρέατα εκεί πάνω είναι γευτικά και καλά.

Το χωριό είναι μεγάλο, μαγαζιά πολλά, γιατί ο κόσμος γλεντά όλοένα το καλοκαίρι. Μόνον οι γέροι γνέθουν με τη βόκα ες τα μαγαζιά της πλατείας.

Παραδόξως βλέπεις πολλές μορφές άσθενικές. Οι Άμπλιανίτες μόνον δυο μήνες έρχονται ες το χωριό τους γιατί τον χειμώνα κάνει τόσο χιόνι που και τα σπί-

Από το κακό έκανε μεγάλη αίσθηση στο χωριό μας, γιατί τέτοια πράγματα στα χωριά είναι άνάουστα. Όλοι το άπνε, πως σίγία του κακού αίταν ο Άντριάς, που τόσο πολύ τον αγαπούσε, κ' εκείνος έτσι άπάθρωπα την άπαράτησε.

Και σ' άφ' το μεταξύ άλλο χαρότερο συντάραξε το χωριό. Επειδής το κοριτσιό τ' άκαψαν άδιάβαστο εκεί κοντά στο ποτάμι, βρουκολάκιασε κι άρχινησε να βγαίνει τη νύχτα. Έκατ' ους φνομάτοι το λιγότερο είναι, που το έδαν εκείνες τις μέρες, έν' άσπροφορεμένο φάντασμα άψηλό άψηλό τριγύριζε το ποτάμι και σκληρίζε, σαν κάποιος να το βασάνιζε, και μέσ' στις σκληρίδες του εκείνες ξεχωρίζανε τα λόγια—Άντριά! Άντριά!

Σε κάθε άλλη περίπτωση ο Άντριάς άφ' ά θ' άκουε βερεσε και θα γέλαε για τις άνοησίες τ' άχωριατών, γιατί οι προκομμένοι, λένε, φαντάσματα και βρουκολάκους και τέτοια πράγματα δεν τα πιστέθουνε.

Μα τώρα τα γενούμενα τότε ρίθανε σε κακιά ψυχαστασία.

Λες και τον είχε πιάσει το αίμα της άδικοσκοτωμένης και κάθε μέρα τον έδλεπε μοναχό του τον άμμο—άμμο να τραβάει κατά το ποτάμι σαν έξαχήμενος; ήθελε, θαρρείς, και καλά να συναπαντήσει το φάντασμα. Εκεί πήγαινε και καθούταν άπάνω στην άμμουδιά κοντά στο ποταμιού το στόμα και συλλογιούντανε. Σπυνούσε τότες ή συνείδησή του και θυμούτανε τα παιδικήσια χρόνια τα όμορφα,

τ' άθρα, τα χρυσά, κ' έρχότανε στη φαντασία του ή παλιά εκείνη ιστορία, που γλύτωσε το κοριτσάκι μι' άφορ' απ' το ίδιο το ποτάμι, κ' έλεγε γιατί τόχα να τα φέρει έτσι ή μοίρα του να το γλυτώσει, άφ' ους ύστερα είτανε να φανεί τόσο άδικος στο κακόμοιρο το κοριτσάκι, που τόσες ώραιες μέρες πέρασε μαζί του, που τόσο πιστά κ' ειλικρινά τον αγαπούσε, άφ' ους ύστερα είτανε να πάει, να το πνίξει ο ίδιος το κακορίζικο με την άπιστία του με την άλαφροσύνη του, με την τιποτένια τη συνείδησή του κ' έτσι σπάραιε ή καρδιά του, του άρχούτανε σκοτοδίνη, βούζαν τ' άφ' ην του, μάθριζαν τα μάτια του κι ο παλμός του χτυπούσε δυνατά και τότε φώναζε ξεφρενιασμένος.

—Έθγα να σε ιδώ, έθγα να σου μιλήσω!

Και πάντεχε ν' άκούσει, και πρότεχε να ίδεί; μα τίποτις δεν έβλεπε, μηδ' άκουε φωνή, έν' απ' του κουματιού το ρέκασμα κι απ' το μουμουρίσμα του ποταμιού. Τα φαντάσματα δε φανερώνονται τη μέρα.

Και πάλε ξαναφώνιζε.

—Έθγα λοιπόν ν' αφεντονίσεις την κατάρα σου τη μάθη στο κεφάλι μου! Έθγα να κερθνώσεις τον άπιστο τον Άντριά, τον Άντριά!

Και πάλι φοβιτιμένος απ' την ίδια τη φωνή του σηκωνόύτανε σαν τρελλός και γύριζε γρήγορα γρήγορα στο χωσιό, και κλειούτανε στην κάμαρά του βουδός κι άλλ' άθρα και κανένα δεν ήθελε να δει, και κανένα ν' άκούσει!

Λίλιεσουλ

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟ

Ο ΦΑΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Στὸ τζάκι πλάι πολλές φορές ἐσκέφτηκα
Γιὰ τὰ πουλιὰ στὸ δάσος ποὺ παθαίνουν ..
Στῆς μέρες τοῦ χειμῶνα τῆς μονότονης
Ποῦ ἔρημας ἢ φωλιτσοὺς ἀπομένουν

Ἄλλ' ὅμως ὅταν φτάνῃ πλούσια ἡ Ἄνοιξη
Καὶ μὲ βιολέτιες ντύνεται ἡ κοιλάδα,
Δὲ βρίζω— τί καημὸς! — τὰ κοκκαλάκια τους
Σκέρπια στὴν νέαν ἐπάνω πρασινάδα,

ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΡΗ

Κόρη μου ἀθάνα σὲ δὲτι λὲν πιστὴ πολλὴ μὴ δώσῃς
Γιατὶ ἂν ζητῆς τὸν ἔρωτα τὸ ἀνύπαρχο ζητῆς.
Σκληρὸς ὁ ἄντρας πάντοτε, καὶ γλήγορα θὰ νοιώσῃς
Τῆς πρόστυχης ἀνάγκης τοῦ καὶ κόρο θὰ αἰσθανθῆς...

Ψεύτης ὁ ἄντρας. Καὶ θάρθῃ καιρὸς ποῦ θὰ σ' ἀφίη
Νὰ ὀπνώνῃς μόνη τὰ παιδιὰ στὸ πλάγι τῆς ἐστίας
Θὰ λές : μὴν τάχα ἐγέρσῃς; Καὶ ἡ λύπη θὰ σὲ σβύη
Ὅταν ἐκεῖνος θὰ νύγῃ καὶ μόνη θὰ δειπνῆς...

Καὶ μὴ θαρρεῖς τὸν ἔρωτα, κόρη, πῶς θάρθῃς πουθενᾶ,
Μὰ πήγαινε στοῦ κήπου σου τὴν παραδείσιαν ἄγνη,
Καὶ κύταξε μὲς στῆς χλωρῆς τριανταφυλλιάς σου τὴν καρδιά
Πῶς πλέχει μόνη τοὺς ἴστους μὲν ἀσημένια ἀράχνη...

ΓΑΡΥΦΑΛΛΟ

Τὴ θλίψη σου τὴν πορφυρὴ μὲς στὴν καρδιά ἔχω ἀπλώσει
Αἱμάτινο γαρύφαλλο μὲ τὴ βαρεῖα εὐωδιά,
Τὸ σιωπηλὸ τὸν πόνο σου ἔδωκα ἐκράτησε ἡ καρδιά
Καὶ σὲ τραγοῦδι ποῦ θάρθῃ σιγὰ τὸν ἔχει ἀρμόσει.

Ξέρω ποῦ χεὶρ σὲ ἔκοψε, καὶ κάτου ἀπὸ ποῖα χεὶλη
Τὰ πέταλά σου ἐράσανε καὶ λάμπει κι' ὠμορφιά,
Ποῖα δάκρυα σὲ ἔμουσκεψανε σ' ἓνα θλιμμένο δεῖλι
Καὶ ποῖα φιλιὰ σοῦ ἐπήρανε τὴν πρώτη σου δροσιά...

Ὅ δάκρυα κι' ὠ φιλήματα! Κι' ἐσὺ ὠ φαρμακωμένο
Μῦρο, ἀφοῦ τὴ σκέψη μου στὸ θάνατο τραβῆς,

τια ἀπὸ τὸ πολὺ στίβασμα καμμιά φορὰ καθίζουν.
Ἐχειμαζοῦν ἰδιαιτέρως 'ς τοὺς κάμπους τοῦ Μεσολογίου
καὶ τῆς Λαμίας, καὶ ὅταν ἔρχονται 'ς τὸ χωριό,
μαθημένοι ἀπὸ τὸν κάμπο, μόλις πιοῦν τὸ κρύο νερὸ
τοὺς ἀρρωσταίνουν.

Ἐπειδὴ πηγαινῶν καὶ ἔρχονται οἱ Ἀμπλιανῆτες,
ἂν καὶ εἶναι 500 οἰκογένειες δὲν ἔχουν οὔτε δημοτικὸ
σχολεῖο.

Γιαντὸ εἶναι πολλὸ συντηρητικὸ, περαιομένο πολὺ
εἰς τὰ πάτρια καὶ 'ς τὸν ἑαυτὸ τους. Παντρεύονται με-
ταξὺ τους γιατί παίρνουν καὶ τὴν δευτέρην ξαδέφφη
τους.

Καὶ ἔχουν δίκαιο. Οἱ γυναῖκες τους εἶναι πολὺ κα-
λές, ἀσπρες, καθαρές, ντύνονται πλούσια, σκαρίζουν μό-
νες τους τὰ πρόβατα καμμιά φορὰ καὶ ξέρουν τραγοῦ-
δια καὶ χοροὺς.

Μόνον ποῦ ντύνονται ἄσχημα σὰν παπαδες.
Φοροῦν ἔξω ἀπὸ τὸ μακρὸ τους πουκάμισο, τίς
π ρ ο μ ἰ ν ν ε ς, δηλαδὴ μεγάλες συγκοῦνες μὲ μα-
νίτες, ἀσπρες καὶ ἄσπρες, ἀπὲξ φοροῦν φ λ ο κ ἰ τ ε ς
φ λ ὦ ρ ε ς ἢ κοντοκάπια μαῦρα.

Φοροῦν ἀκάτσοις κιάτσες, τσαρούχια μὲ φοῦντες
κόκκινες καὶ μπροστὰ μιὰ πιδικὴ στενόμενα ὡς τὰ
νύχια σὰν πετραχέλι.

Φοροῦν μ α μ π ἰ ζ ἰ, κόκκινο φεσάκι, ποῦ γύρω
βαζοῦν μ α γ κ ο ὄ ρ ε ς, δηλαδὴ κομμάτια ἀσημι
πάρης δυὸ δάχτυλα ἀπάνω ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ ἀπὸ
πάνω ἀπὸ τὸ παπάζι λευκὸ μαντήλι.

Ἡ κ ο μ π ο θ ἠ λ ἰ ἰ, ποῦ ζώνει τὴν προμάν-
να, ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ λ ὄ σ σ ἰ α (ἀλύσια) δη-
λαδὴ ἀπὸ ἀσημένιες κἀδένες μὲ μιὰ πόρπη, ποῦ θη-
λιαζοῦν μπρὸς καὶ δένονται πίσω.

Στὸ χορὸ ἀρχίζουν ἀπὸ τ' ἀριστερὸ, γι' αὐτὸ καὶ
γιὰ τὰλλα δὲν τοὺς χωνεύουν οἱ Κραββαρίτες καὶ ἀ-
κόμη γιατί ἔχουνε μεγάλη οἰκειότητα μὲ τὰ σκυλλιά
τους καὶ τὰ βάζουν καὶ τρώνε ἀπὸ τὸ ἴδιον καμμιά φορὰ
τσανάκι. Γιαντὸ τοὺς λένε γ ο ο ρ ν ο κ ὀ ρ ο τ α.

(ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ἄλλο τόπος φαρμάκι βρέθηκε. Εἶναι τὸ γλυκύσματτα τὰ
κνωμένα μὲ ἄβγα καὶ κρέμα. Γιατὶ ἕνας χημικὸς βρῆκε
πῶς ἄμα ἀνκατωθεῖ ἀσπράδι ἄβγου μὲ κρέμα, γίνεται
χημικὸ σμίγμα ποῦ προσβάλλεται ἀπὸ μικρόβια, δίχως
τὸ σμίγμα νὰ βρωμίσει, ὅπως συνειθίζου τὰ λευσωματώ-
δικα ὅσα σκίπουν. Ἡ σωτηρία εἶναι τὰ ἀσπράδια νὰ
μπάνουνε γλήγορα στὸ γλύκισμα δίχως ὁ ἀέρας νὰ τὰ
προσβάλλει πολλὴ ὥρα.

Ἔβαν Ἀπρίλης καθὼς εἶπαμε τότε. Μιὰ Κυριακὴ
βράδι εἶτομαζοῦμασταν νὰ κλειστοῦμε στὰ σπίτια μας
βλέπομε τὸν Ἄντριά κ' ἔρχεται κοντὰ μας μ' ἓν ἄλλο-
κοτο θάρρος καὶ ἓνα βιασμένο χαμόγελο.

— Παιδιά, μᾶς λέει, ποιοῦ ἀπὸ σᾶς τοῦ βαστᾶ νὰ
'ρθεῖ μαζί μου ἀπόψε, νὰ πᾶ νὰ κάνουμε μιὰ βίζιττα στὸ
φάντασμα;

— Ὅλοι κοιταχτήκαμε μ' ἀπορία— Ἄμ' δέ; τ' ἔπαθε
ἄφτος, τρελάθηκε;

Ὁ δύστυχος δὲν εἶχε τρελαθεῖ ἀκόμα, μὰ δὲν εἶτανε
καὶ στὰ σύγκαλά του. Τόσο πολὺ τοῦ βάραινε τῆς ἄμαρ-
τίας ἢ συνείδηση, ποῦ ἀποφάσισε νὰ πᾶει νὰ βρεῖ τὸ φάν-
τασμα τῆ νύχτα, ἴσως γιὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ συχώρηση, ποῖς
εἶπαι;

Κι ὅπως σὲ κάθε περίσταση βρίσκονται παλαβοὶ ποὺ
μποροῦνε νὰ τολμήσουν καὶ τὰ πιὸ παράβολα πράματα,
εἶτσι καὶ τώρα βρέθηκ' ἓνας ὁ Μῆτρος ὁ Καζῖλης καὶ
τοῦ λέει— Πᾶμε ἀφεντικὸ, ἐγὼ ἔρχομαι.— Γεῖά σου. Μῆ-
τρο μου, γεῖά σου, παλληκαρά μου! Κάπηλα δῶ τε ματ
ἐδῶ νὰ πιοῦμε!

Ὁ κάπηλας ἔφερ' ὅξω τὰ ποτήρια γιομάτα μαστίχα κ'
ἤπιεμα ὅλοι στὴν ὑγεία τοῦ Καζῖλη. Ἀπάνου κάτου τότε
ζουλέψαμε τὸ θεοπάλαβο γιὰ τὸ θάρρος του καὶ τὸν πει-
ράζαμε.

Κ' εἶτσι λοιπὸν ἀφοῦ βρεθήκαμε δυὸ ἄνθρωποι νὰ πᾶ ν'
ἀντικρύσουν τὸ φάντασμα στὸν τόπο του, αἱ πιά ἐμεῖς οἱ

ἄλλοι ντραπήκαμε νὰ πᾶμε νὰ κλειστοῦμε στὰ σπίτια μας
καθὼς συνειθίζαμε. Καθῆσαμε λοιπὸν κάτου ἀπ' τὸ τσαρ-
δάκι τοῦ καπηλειοῦ ὡς τὴν ὥρα ποῦ θὰ ξεκινούσαν ἐκεῖνοι.

Ὁ Ἄντριάς τίποτα δὲν ἔλεγε μὰ ἐνοιῶθε πὸς κάτι
τοῦ βασάνιζε τὸ νοῦ. Ὅλο καὶ πρόσταζε πιστὰ.

— Φέρε μας τὰ ἴδια κάπηλα ..

— Φέρε μας τὰ ἴδια.

Πίναμε καὶ λέγαμε, ὡς ποῦ σκοτεινίσατε. Νυχτιὰ Ἀ-
πριλιάτικη ὁ οὐρανὸς ἐδῶ κ' ἐκεῖ συννεφιασμένος τὸ φεγ-
γάρι παραπάνου ἀπὸ μισὸ, κατακόκκινο σὰν αἶμα ἐκεῖνο
τὸ βράδι, μιὰ φαίνονταν καὶ μιὰ κρύβονταν πίσ' ἀπ' τὰ
σύννεφα. Φυσοῦσε καὶ λίγο λίγο ἀγέραι τσουχτερὰ καὶ
μουρμουρίζανε στὸ γιάλο τὰ κυματάκια.

Ὁ Ἄντριάς ἔδγαλε τὸ ρολόγι του καὶ κάνει τοῦ Κα-
ζῖλη.

— Καίρως, Μῆτρο, ἐκεῖνο σ' ἐπιμένει. Μὰ εἶλα πάλε τὸ
φιλότιμο!

— Ἐτοιμὸς ἀφεντικὸ, εἶπε καὶ σηκώθηκε ὄρθιος.

Σηκώθηκαμε τὸ λοιπὸν ὅλοι μας.

— Δὲ βαριέστε, βρε παιδιά, δὲν τ' ἀφίνετε τέτοια χω-
ρατὰ!

— Μωρέ, τί χωρατὰ; ἄκουε τὸ Μῆτρο θὰ τὸ δέσουμε
καὶ θὰ σᾶς τὸ φέρομε δεμένο! ἔχει τέτοια μπράτσα τὸ
στοιχεῖο!

— Κούκου! τοῦ 'καμανν τὰ παλληκάρια, ἐκεῖνο εἶν'

Ὅμιε γιὰ μὲ δὲν εἴσατε.— κι' ὠ χέρι ἀγαπημένο
Ποῦ μιὰ καρδούλα ἂν ἔκοψες μὰ τώρα τὴν πετᾶς!..

(Robert Scheffer)

ΑΓΑΠΗΣΙΑ

Ὁ! πάψε πειὰ, τὰ λόγια σου δὲ μὲ παρηγοροῦνε.
Τὰ δνειρά μου ποῦ ἤτανε τὸ μόνο μου ἀγαθὸ
Ἄν μ' ἄφρηκαν, καὶ σκυθρακοὶ καημοὶ ἂν μὲ τριγυροῦνε
Θὰ πάρω τὴν ἀπόφαση, μὰ λέξι δὲ θὰ εἰπῶ...

Μιὰ ἡμέρα— ὠ! πειὰ τὰ λόγια σου δὲ μὲ παρηγοροῦνε—
Στὴν πόρτα τὴν ἡλιόλουστη μπροστὰ θὰ ξαμπλωθῶ,
Θὰ εἰποῦνε στὰ μικρὰ παιδιὰ πῶς πρέπει νὰ σιωποῦνε
Κι' ἐκεῖ, μὲ θλίψην ἄπειρην ἀγάλια θὰ θυσθῶ...

(Francis Jammes)

Μετάφρ. ΘΡΑΣ. ΖΩΓ. ΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Τοῦ Θεριστῆ ἀπομεισήμερο, ὁ γήλιος ἔφηγε τίς
πέτρες καὶ μεῖς τραβοῦσαμε νὰ βροῦμε τὴ δροσιὰ πὸ
κάτου ἀπ' τίς λιτὲς καὶ ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια.

Παράξενο! Ὁρα τριγυροῦσαμε στὰ μνήματα,
σταυροὺς ἐβλέπαμε, λίκνους ἀνοιγμένους δρασκελοῦ-
σαμε, ποῦ καὶ ποῦ κοιθῆλα ἀπὸ σάββατα πιτοῦσαμε,
καὶ ὅμως ἀπὸ τὰ μνήματα πάνου καὶ ἀπ' ὀλοῦθε, τρι-
γύρω μου, βλεπα τὴ ζωὴ νὰ μοῦ γλυκογεύεται, γιαι'
εἶχα τὴ ζωὴ πλάι μου— τὴ γλυκεῖα συντροφισσά μου.

Κεῖνο ἀπομεισήμερο τάλισμύνητο, τὸνειροφάν-
ταχο, τὸ παραδεισένιο, τὰ κυπαρίσσια στολιζόντουσαν
μὲ τριαντάφυλλα καὶ μὲ μενεξέδες οἱ λιτὲς καὶ τὰ θλι-
μένα ἀγγελούδια τῶν τάφων εἶχανε μεταμορφωθῆ σ'
ἐρωτόπουλα θεοτέρελλα, καὶ σ' ἀνθισμένα δοξάρια ἐ-
ρώτων οἱ κατάμαυροι σταυροί.

* *

Ψάξαμε νὰ βροῦμε ἓναν τάφο— τοῦ λιτρεμένου
φίλου μου, τοῦ ἀγαπημένου μας ποιητῆ. Τὺνε βρή-
καμε. Ἐνας τάφος φτωχός, μ' ἓναν σταυρὸ ἀπάνω
καὶ μ' ἓνα μισοσβημένο, μὰ ἀθάνατο, ὄνομα.

Σταματήσαμε. Ἐκεῖνη τότε κοιτάξε σιωπηλὴ, μὲ
τὰ μεγάλα μάτια τῆς, τὰ γιομάτα ποίηση καὶ μυστή-
ριο, καρφωμένα πάνου στὸν ξύλινο σταυρὸ. Ἐγὼ δὲν
κοίταξα τὸν τάφο τοῦ φίλου μου, δὲν τὸν ἐβλεπα.
Ἐβλεπα ὀλοένα τὴ ζωὴ ποῦ μὲ συντρόφευε κ' ἔτρε-

ἄερας, ἔχει ἀνάγκη ἀπ' τὰ δικὰ σου τὰ μπράτσα;

Τὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας, ποῦ τὴν ἔκαμε στιγμὲς στιγ-
μὲς ἀγριότερη ἀπὸ μακρὴ παραπονετικὰ φωνὴ τοῦ γαιώνη,
τὴ συντάραξε τώρα τὸ οὐλοισμα ἑνὸς παλιόσκυλλου ἐκεῖ
κοντὰ μας.

— Παιδιά, λέει ὁ γέρο— Τσαλῆς, δὲν εἶναι καλὰ τὰ ση-
μάδια' κάτι μεγάλο κακὸ θὰ γίνῃ μὲς' στὸ χωριὸ μας.

— Ὄξω ἀπ' τὸ κεφάλι μας, γέρο— Τσαλῆ, εἶπαμε ὅ-
λοι μας.

— Μπρὸς, Μῆτρο, μὴν ἄκουε τοὺς χωριάτες, εἶπε μὲ
θάρρος ὁ Ἄντριάς, ἔλα μαζί μου.

— Πᾶμε ἀφεντικὴ.

— Δὲν παίρνετε μαζί σας κανὰ φανάρι; τοὺς λέει ἓνας.

— Μπρὸ τὰ μάτια τοῦ φαντασμάτου βγάζουν φλόγες.
ἐκεῖνα θὰ μᾶς φέγγουνε! εἶπε γελώντας βιασμένα ὁ Μῆ-
τρος ὁ Καζῖλης γιὰ νὰ κρύψῃ τὸ φόβο π' ἄρχισε νὰ τὸν
κυριέβει στὰ γερά.

Ὅστόσο προχώρησε μαζί μὲ τὸν Ἄντριά κ' ἐμεῖς τοὺς
ἀκολουθοῦσαμε μὲ τὸ βλέμμα, ὡς ποῦ βγήκαν ἀπ' τὸ χω-
ριὸ καὶ χάθηκαν πίσ' ἀπ' τίς καλαμιές.

— Πᾶμε παιδιά, πᾶμε στὰ σπίτια μας καὶ δὲν εἶναι
γνωστικὸ νὰ κίτσει κανεὶς μὲ τὸν ὄξαποδῶ, εἶπε ὁ γέρος
κι ὅλοι εἴμασταν μὲ τὴ γνώμη του.

Σὲ λίγο ψυχὴ δὲν εἶχε μείνει ὅξω.

Ἐκεῖνη ἡ νύχτα εἶταν πολὺ ἄγρια, πολὺ τρομαχτικὰ.

Ἀπ' ὦρα σ' ὦρα βγάξαμε τὸ κεφάλι ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ

μα μὴν ἀκουσθεῖ ναμιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ κατὰβῆθα τοῦ τάφου καὶ διαλαλήσει τὸ μεγάλο μυστικὸ μου, ποὺ μονάχα Κείνος τῶκουσε γιὰ νὰ τὸ τραβήξει μαζί του σὸν τάφο καὶ σὲ κανέναν νὰ μὴ τὸ ξαναπεῖ.

—Φεύγουμε;
—Φεύγουμε!

Καὶ φύγαμε κ' οἱ δυὸ φαριστοιημένοι. Ἐκείνη, γιὰτ' εἶδε τὸν τάφο τοῦ ποιητῆ της· ἐγώ, γιὰτι ὁ τάφος κινήθηκε τὸ μυστικὸ.

Ἰστερ' ἀπὸ μῆνες, προχτές, ἓνα δειλινὸ χυνοπαριάνο, συγκεφασμένο καὶ μελαχολικό, τράβηξα μοναχὸς μου στὶς λιτὲς καὶ στὰ κυπαρίσσια. Ἀδτήνα τὴ φορὰ ἡ ζωὴ μου ἔλειπε ἀπὸ τὸ πλάι μου καὶ τὰ κυπαρίσσια δλόμαυρα κ' οἱ λιτὲς μαυροπράσινες ἐρηγχαν δάκρυα τὶς σταλαματιῆς τἀπόβροχον κ' ἔκλαιγαν κὶ αὐτὲς τὴ μοναξιά μου.

Τότες, ἔτσι καθὼς ἤμουνα, δίχως τὴ ζωὴ πλάι μου καὶ μετὸ θάνατο ἀπλωμένο στὴν ψυχὴ μου, εἶδα τὸ νεκρόταφο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα δεῖ τὴν πρώτη φορὰ, κ' εἶδα τὸν τάφο τοῦ φίλου μου, ὄχι κείνον ποὺ εἶδαμε τὴν ἄλληνα φορὰ μαζί, μὰ τὸν καινούριο, ποὺ τότε στέλωσε κεί περιήφανο καὶ φαρταχιερὸ, πάντου οὐ μάρμαρο δόκιμο, τῆς ἡμοιοῦς μάννας ὁ πόνοσ καὶ ποὺ τὴν μοναχὸς μου τὸν ἔβλεπα.

Κάθησα σὲ πρῶτο ἄντικροντοῦ τάφου καὶ τὴνε κοίταξα. Ποῦ κὶ ποὺ σήμουνα τὰ μάτια μου ἀμυγλώτεροι καὶ κοίταξα τὰ σῆνεφα ποὺ στεφάνωναν τὸν Ἰμμητό, κοίταξα καὶ τὸ φεγγάρι ποὺ βιαζότανε νὰ βεῖ πρὸ βασιλέφει ὁ γήλιος καὶ νὰ μορφήνει τὴ σπηνεριά.

Καλοδολεμένο τὸ μάρμαρο. Ὁ τεχνίτης ἀγωνίστηκε νὰ τοῦ φουρήσει κάποια πνοὴ ζωῆς, πάσισε κἀκεὶ νὰ συμβολοῖσι, κἀκεὶ νὰ δείξει μετὴν τέχνη του. Μὴ τίποτα δὲ μπόρεσε νὰ καταφέρει. Ὅλη τὴ τέχνη του τὴ διαλεχτὴ τὴνε σκεπάζει τὸ πίσω μέρος τοῦ μαρμάρου μετὰ τὰ χρυσὰ του τὰ γράμματα: Τῶνομα τοῦ ποιητῆ. Ἐπειτα πότε γεννήθηκε καὶ ποῦ ἀπόθανε. Ἀπὸ κἀκεὶ τὰ ἔργα του. Καὶ τελευταῖα τρεῖς στίχοι κωλοτύριαστοι ἀπὸ τὸ «Λαχτελίδι τῆς μάννας.»

Κὶ ὅλα γραμμένα στὴν Ἐθνικὴ μας γλῶσσα, στὴ Δημοτικὴ, γιὰ κείνη ποὺ ἀγωνίστηκε σ' ὅλη τὴ ζωὴ του ὁ ποιητὴς καὶ ποὺ γιὰ δαύτην ἀγωνίζεται ἀκόμα καὶ μέσ' ἀπ' τὸν τάφο του. Κὶ αὐτὸ εἶναι τὸ

βλέπαμε. Μὰ φαίνονταν πὼς ἀκούαμε θρήνους καὶ φωνὰς παραπονετικὰς, μὰς φαίνονταν, πὼς ἔπεφταν τ' ἀστέρια πὸ τὸν οὐρανὸ καὶ σβύνανε. Τὸ φεγγάρι, ὅσο πήγαίνε, κοκκίνιζε πῖότερο καὶ κατὰ τὸ πέλαιο κουνιούνταν κἀκεὶ ἀποησικίς, σὰ νὰ κυνηγιούνταν ζωτικὰ. Ἀφτὴ ἡ τρομάρα, ἀφτὸς ὁ ἀγῶνας βίασταιε ἴσια μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὡς ποὺ λάλησε ὁ πατεῖνος· ὡς ἐκείνην τὴν ὥρα κανεῖς μας δὲν ἔκλεισε μάτι. Μὰ σὰ λάλησε ὁ πετεινὸς μεσάνυχτα, ὅλα τότες ἀρχίσανε νὰ ἡμερέδρουνε· μῆτε οἱ θρηνοὶ ἀκούονταν πῖ, μῆτε τ' ἀστέρια πέφτανε. Τὸ φεγγάρι ἔγινε πάλι χρυσόφωτο κ' οἱ ἀποησικίς τοῦ πελάου βυθιστήκανε στὴς θάλασσας τὰ βάθια. Τότε δὲ κ' ἐμεῖς μπόρεσαμε νὰ κλείσουμε μάτι. Τὸ πρῶτ— ἄ κείνο τὸ κακορίζικο τὸ πρῶτ ποῖδες θὰ τὸ λησμονήσεις!— ἀπ' τὴν ἀδγίτσα μαζεφτήκαμε ὅλοι μας κἀκεὶ ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ σαράκι καὶ ρωτούσαμε ἓνας τὸν ἄλλον· κανεῖς δὲν ἔξερε τί ἀπόγινε. Μὰ σὲ λίγο νὰ κ' ἐρχετ' ἐκεῖ ὁ Μῆτρος ὁ Καζίλης. —Τὶ κάνατε μωρέ; τότε ρωτήσαμε ὅλοι μ' ἓνα στόμα. —Κακὰ καὶ ψυχρά! μὰς λέει. —Λέγε, μωρέ, νὰ δλοῦμε. —Ἐγώ, παιδιὰ, σὰν τὸ 'δα ν' ἀνεβαίνει ἀπ' τὸν ποταμὸ ἀψηλὰ κὶ ἀσπροντυμένο μετὰ μάτια φεγγούμενα, μ' ἔπιπασε τρομούλα, καὶ δίχως νὰ τερῶξω πῖς γιὰ τίποτες τὸ 'θελα στὰ πόδια. —Κὶ ὁ Ἀντριός;

μεγαλύτερο σπολίδι τοῦ λευκοῦ μνημάτου του. Ἡ ζωντανὴ του γλῶσσα, ποὺ δὲν ἀποκόπησε ἴσα μετὰ σῆνεφα κανένα ἄλλο μνημα κεί μέσα, πλοῦσιο γιὰ φτώχῳ, νὰ τὴνε μιλήσει.

Οἱ στίχοι ποῦναι σκαλισμένοι σὲ μάρμαρο καὶ ποὺ τὸς διάλεξε μιὰ ποιητικὴ ψυχὴ ποὺ γενναίε τὸ τραγοῦδι καὶ ποὺ μετὰ δαῦτο θρέφεται, συμβολίζουνε περιήφανο τὸν τρανὸ πόθο καὶ τὸ μικρὸ παραπόνο τοῦ λιγώζουνο ποιητῆ.

«Πάει! Ὁ πόθος ποῦχα μοῦ τὴν πῆρε τὴ ζωὴ μου· Ἐπάροσε τὸ γαῖμα μου μέσα στὶς φλέβες. «Ἀχ τὴν ἀπάτητη κορφή δὲ θὰ τὴ φτάσω».

Λιγύσανε τὰ γονατὰ μου, σὰν τοὺς διάβασα, καὶ δάκρυσα. Τὴν ἀπάτητη κορφή τῆς Τέχνης ζήτησε ὁ ποιητὴς, μὰ ἡ μοῖρα ἡ κακὰ τοῦ ἀνίκουσε τὸ δρόμο του καὶ δὲν τὸν ἄφησε νὰ τὴν ἀνεβεῖ. Τὴν ἀπάτητη κορφή τῆς Ἀγάπης ζήτησα κ' ἐγὼ κ' ἡ μοῖρα μετὰ τὴν ἴδια ἀσπλαχνιὰ μετὰ πολέμησε.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ.

ΕΥΡΥΠΙΔΗ

ΜΗΔΕΙΑ

Ποιητικὴ μετάφραση ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΔΗ

ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΠΡΟΣΩΠΑ

- Η ΝΕΝΝΑ τῆς Μήδειας
Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ τῶν παιδιῶν τῆς Μήδειας καὶ τοῦ Ἰάσονα
Η ΜΗΔΕΙΑ ἡ πρώτη γυναῖκα τοῦ Ἰάσονα
Ο ΚΡΕΟΝΤΑΣ ὁ βασιλεὺς τῆς Κόριθος
Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ὁ γαμπρὸς τοῦ Κρέοντα, διπλοπαντρεμένος.
Ο ΑΙΓΕΑΣ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀθήνας
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ τῆς Μήδειας
Ο ΧΟΡΟΣ ἀπὸ γυναῖκες Κοριθιανές
—Γίνεται στὴν Κόριθο—

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΝΕΝΝΑ:

Εἶθε τὸ σκάφος τῆς Ἀργῶς γιὰ τὴν Κολχίδα Νὰ μὴν περνοῦσε φτερωτὴ τὶς Συμπληγάδες

—Δὲ μοῦ μένει καιρὸς ἀπ' τὴν τρομάρα νὰ σκεφῶ καὶ γιὰ κείνονε. Φέβγοντας μοῦ φαίνονταν, πὼς ἀκούω πίσω μου κλάματα, φωνὰς· ποῖδες ἔρει; —Δὲν πᾶτε, βρε παιδιὰ, μερικὸι νὰ δῆτε τί ἀπόγινε; ψυχρὸ θὰ κάμετε· εἶπε ὁ γερο-Τσαλῆς. «Ὁ τὸ ξαναμῶραμα» καὶ ποῦνοῦ τοῦ βαστοῦσε νὰ κάνει τέτοια δοκιμὴ ὕστερ' ὅπ' ὅσα ἀκούσε; ἐκεῖ ποὺ ὅλοι στακόμασαν ἀπορεμένοι, νὰ καὶ βλέπομε τὸν Ἀντριὰ νὰ βγαίνει μέσ' ἀπ' τὸν καλαμιώνα· ἐρχότανε βιαστικὰ πρὸς τὸ μέρος μας, ζεπόλυτος, ξεμάλλητος, μετὰ ρούχα κουρλιασμένα. Σὰν ἤρθε κοντὰ μας ὅλους μὰς ἔπιασε φρικτὴ στὴν ὄψη του· τὸ πρόσωπό του εἶταν κίτρινο σὰ θειάφι· καὶ τὰ μάτια του ἀλλιώτικα γουρλωμένα. Καὶ ρέκαζε βραχνὰ βραχνὰ. —Αἶ, αἶ! κείνο ποῦ 'θελε τὸ 'καμε πῖ. Πᾶει, μοῦ· κλεψὲ τὸ νοῦ μου. Χαρήτε τώρα σεις, χαρήτε! «Ὅλοι κοιταχτήκαμε μ' ἓνα μυστικὸ φόβο καὶ μ' ἓνα φανερὸ πόνο γιὰ τὸ πάθημα τοῦ δούστου τοῦ πάλληκαριου. Αἶ καημένε Ἀντριὰ! τί 'ναι, λέω, κὶ ὁ ἄθρωπος! —Εἶμαι καταραμένος! Εἶμαι καταραμένος! φώναξε μ' ὄλη του τὴ δύναμη καὶ κάμνοντας πὼς χλιμνητράει τ' ἄλογο τρέβηξε κατὰ τὸ λόφο μετὰ πηλάλα. Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα πῖ δὲν ξαναφάνηκε, δὲν ξανακούστηκε τὸ φῶταμα. Μὰ τὸ παλληκᾶρι λίγο λίγο ἀπομωράθηκε· ἔχασε τὰ πάντα· ὁ νοῦ του εἶν' ὀλοσκότεινος καὶ τὴν ἄρξαι σὰ ζῶο, ἢ κάλλιο νὰ ποῦμε σὰ ζώζουτο. Κουβαλαίε νερὸ στὰ σπῖτια καὶ τοῦ δίνουνε ἀπὸ κανὰ κομμάτι ψωμί νὰ μὴν πεθάνε· τῆς πείνας. ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Τὶς μαῦρες, μῆτε 'στοῦ Πηλίου ποτὲ τοὺς λόγγους Κομμένο πεύκο νάπερτε, μῆδὲ τὰ χέρια Ἡρώων ἀντρῶν μετὰ τὰ κουπιὰ νάχε ἀρμακώστη, Τολόγγουσ τὸ δέρας στὸν Πελία νὰ φέρου: Δὲ θάπλεε κ' ἡ κυρά μου ἡ Μήδεια γιὰ τοὺς πύργους Τῆς Ἰολκὸς ξελλογιασμένη ἀπ' τὴν ἀγάπη τοῦ Ἰάσονα καὶ μῆτε τοῦ Πελία τὶς κόριες Φόνισσες τοῦ πατέρα τους θε νάχε κἀνη, Κ' ἔτσι· νάρθη στὴν Κόριθο νὰ μείνη μ' ἀντρα Κὰ μετὰ παιδιὰ, χωρὶς ἐδῶ κανεῖς νὰ νοιώσῃ Πῶς ἔφυγε, στὸ κἀθε τι νὰ εὐχαριστήσῃ Τὸν Ἰάσονα· γιὰτι δὲν εἶνε ἄλλο σωτήριο τοῦ ἀντρὸς ἡ γυναῖκ' ἂν δὲ διπλογονιμῆζει. Μὰ ὄχι τοῖς τὴν τὴν καὶ μαράζι, δὲτι ἀγαποῦσε· Γιὰτι ὁ Ἰάσονας, προδότης τῶν παιδιῶν του Καὶ τῆς Κυρᾶς μου, ζῆ μετὰ τὴ Βασίλοπούλα Γαμπρὸς τοῦ Κρέοντα τοῦ Βασιλεῖ τῆς χώρας· Κ' ἡ κούρη τὴν ἡ Μήδεια καταφρονεμένη Μαρτύρεται τοὺς ὄρκους του καὶ τὰ σημάδια, Τῆς πίστης τῆς ὑπέρτατης, τοῦ ἀναθυμῆζει, Καὶ τοὺς θεοὺς καλεῖ νὰ ἴδου, πὼς τὴν πλερώνει. Καὶ νηστικὴ, μετὰ τὸ κορμὶ τῆς ἀφνημένο Στὸς πόνους τῆς, παντοτεινὰ στὰ δάκρυα λυόνει, Κὶ ἀδικημένη ἀπὸ τὸν ἀντρα οὔτε σηκόνει: Τὸ μάτι, οὔτε ἀπ' τὴ γῆ τὸ πρόσωπό της· Μὰ οὐδὲ τῶν φίλων μὲν ὁρμηνεῖα ἀκούει, σὰν βράχος Ἢ σὰν τοῦ πέλαου τρικυμῖα· ἔξόν μονάχη Κἀποτε ἂν μείνη τὸν κατὰλευκο λαμὸ τῆς Σὰν πισωστρέψει, τρισκατάπητο πατέρα Ἐρνεῖ καὶ τὴν πατριδα καὶ τὸ σπῖτι· ἡ ἴδια Ποῦ ἐπρόδοσε, γιὰ νὰ μισέψῃ μετὰ τὸν ἀντρα Πῶς τὴν ἀτίμασε κ' ἡ σφοδρὰ τῆς Τὴν κούρη τὴν ἔμαθε πὼσο καλὸ εἶνε Τὴν πατρικὴ του γῆ κανεῖς νὰ μὴν ἀφίρη· Καὶ τὰ παιδιὰ της μισεῖ, καὶ νὰν τὰ βλέπῃ Δὲν τὴν εὐφραίνει καὶ φοβοῦμαι μήπως βάλῃ Στὸ νοῦ της νέο κακὸ· γιὰτ' εἶνε πεισματάρια Κὶ οὔτε θὰν τὸ χωνέψῃ νὰν τὴ βραχνίζου. Καλὰ τὴν ξέρω καὶ φοβοῦμαι στὸ παλάτι Σιγὰ μὴν κρυφομπῆ στρωμένη ὅπου εἶν' ἡ κλίνη, Βυθίσῃ κορτερὸ μαχαίρι στὴν καρδιά τους Καὶ Βασιλεῖ καὶ νύγκυμπο μετὰ μῖα σκοτώσῃ Κ' ὕστερὸς τρισχειρότερο κακὸ μὴν πάθη, Γιὰτ' εἶνε τρομερὰ κὶ ὅποιος μ' αὐτὴ τὰ βάζει Δὲν παίρνει βεβαία εὐκολὰ στεφάνι νίκης... Νὰ, τὰ παιδιὰ της· ἔρχονται ἀπ' τὸ παιγνιδάκι Τῶν κρίκων, ἀνυπόνοιαστα γιὰ τὴν μητέρα, Τὶ ἡ παιδικὴ ψυχὴ νὰ θλίβεται δὲ στέργει...

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Θράμμα παλιὸ τοῦ σπιτικοῦ τῆς Δέσποινάς μου, Γιὰτι ἔτσι· στίς ἀυλόθυρες ἐμπρὸς μονάχη Ἐχρὶς σταθῆ καὶ κρυφοκλαῖς κάποια σου πάθη; Πῶς μένει· τὴν ἡ Μήδεια χωρὶς ἑσένα;

ΝΕΝΝΑ:

Τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰάσονα παιδαγωγὸς σεβάσμιε, Στὸς δούλους τοὺς πιστούς, κακὸ σὰν πάθου Τάφεντικὰ τους, σφοδρ' ἄλλη τόση πέφτει Καὶ γγίζει τὴν καρδιά τους: Τόση θλίψη ἔχω, Ποῦ ἐδῶ ἓνας πόθος μ' ἔφερε νὰ εἰπῶ μονάχη Στὰ οὐράνια καὶ στὴ γῆ τὶς σφοδρὸς τῆς Μήδειας.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Δὲν ἔπαψε τοὺς θρήνους τῆς ἀκόμα ἡ ἔρμη;

ΝΕΝΝΑ:

Τὶ λές; ἀρχὴ εἶναι τοῦ κακοῦ κ' ἡ μέση ἀκόμα...

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Ὁ τὴ λωλή!—σὲ ἀφεντικ' ἂν τακιδάξει ἡ λέξη— Δὲν ἔρει οὔτ' ἐν' ἀπ' τὰ δεινὰ, ποὺ τὴν προσμένου!